

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

“ ____ ” _____ 20__р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності “Фінанси, банківська справа та страхування”

на тему: «Фінансування видатків місцевих бюджетів України»

Виконавець:

студент факультету Фінансів,
банківської справи та страхування

Штефуряк Василь Сільвестрович

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

Кандидат економічних наук, доцент,
(науковий ступінь, вчене звання)

Курганська Елеонора Іванівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2024

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Фінансування місцевих бюджетів є одним із ключових аспектів, що визначають спроможність регіонів забезпечувати належний рівень соціальних послуг та економічного розвитку. У сучасних умовах, коли Україна впроваджує реформи децентралізації, питання ефективності фінансування місцевих бюджетів набуває особливої актуальності. Це зумовлено необхідністю підвищення фінансової самостійності регіонів та забезпечення прозорості й підзвітності бюджетних процесів.

Однією з головних проблем, що впливають на ефективність фінансування місцевих бюджетів, є нерівномірний розподіл фінансових ресурсів між регіонами. Це призводить до значних диспропорцій у рівні розвитку різних територій, що негативно впливає на загальний соціально-економічний стан країни. Вирішення цієї проблеми потребує впровадження механізмів фінансового вирівнювання та удосконалення міжбюджетних відносин.

Зарубіжний досвід показує, що країни з розвиненими економіками мають ефективні системи фінансування місцевих бюджетів, які забезпечують стабільність та передбачуваність фінансових потоків на місцевому рівні. Вивчення цього досвіду є важливим для України, оскільки дозволяє запозичити кращі практики та адаптувати їх до українських умов. Це сприятиме підвищенню ефективності управління місцевими фінансами та забезпеченню сталого розвитку регіонів.

Підвищення ефективності фінансування видатків місцевих бюджетів потребує комплексного підходу, що включає впровадження програмно-цільового методу бюджетування, використання сучасних інформаційних технологій, удосконалення системи міжурядових трансфертів та забезпечення прозорості й підзвітності бюджетного процесу. Це дозволить більш ефективно використовувати бюджетні кошти, забезпечуючи досягнення стратегічних цілей розвитку.

Особливу увагу слід приділити питанням підвищення фінансової грамотності населення та залучення громадськості до бюджетного процесу. Це сприятиме підвищенню підзвітності органів влади та забезпеченню більш раціонального використання бюджетних коштів. Крім того, необхідно розробити та впровадити механізми стимулювання економічного розвитку на місцевому рівні, що дозволить збільшити доходи місцевих бюджетів та забезпечити сталий розвиток регіонів.

Таким чином, актуальність теми дослідження визначається необхідністю підвищення ефективності фінансування місцевих бюджетів в умовах децентралізації, вирішення проблем нерівномірного розподілу фінансових ресурсів та запозичення кращих практик зарубіжного досвіду. Це дозволить забезпечити сталий розвиток регіонів та підвищення якості життя населення.

Метою роботи є розробка та обґрунтування пропозицій щодо удосконалення механізму фінансування видатків місцевих бюджетів України з урахуванням зарубіжного досвіду та сучасних викликів.

Для досягнення визначеної мети, в роботі поставлені та вирішені такі **завдання**:

Зробити аналіз динаміки та структури видатків місцевих бюджетів України.

Провести оцінювання ефективності фінансування видатків місцевих бюджетів.

Знайти проблеми та виклики у фінансуванні видатків місцевих бюджетів України.

Розглянути зарубіжний досвід фінансування видатків місцевих бюджетів та можливості його адаптації в Україні.

Дослідити напрями підвищення ефективності фінансування видатків місцевих бюджетів в Україні.

Розробити та обґрунтувати пропозиції щодо удосконалення механізму фінансування видатків місцевих бюджетів України.

Об'єктом дослідження є процеси фінансування видатків місцевих бюджетів України.

Предметом дослідження є механізми та інструменти удосконалення фінансування видатків місцевих бюджетів України з урахуванням зарубіжного досвіду.

В процесі дослідження були використані наступні **методи**: система загальнонаукових та спеціальних емпіричних і теоретичних методів дослідження. Також використовувалися такі емпіричні методи, як, опис, порівняння та узагальнення.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У структуру першого розділу увійшли: теоретичні засади фінансування видатків місцевих бюджетів України. У структуру другого розділу увійшли: аналіз сучасного стану фінансування видатків місцевих бюджетів України. У структуру третього розділу увійшли: шляхи удосконалення фінансування видатків місцевих бюджетів України.

ВИСНОВКИ

Аналіз зарубіжного досвіду фінансування місцевих бюджетів показав, що країни з розвиненими економіками, такі як Німеччина, Швеція, Польща, Франція, Канада, Японія та Австралія, мають ефективні системи, що забезпечують стабільність та передбачуваність фінансових потоків на місцевому рівні. Ці системи базуються на принципах прозорості, підзвітності та фінансового вирівнювання, що дозволяє зменшити регіональні диспропорції та забезпечити сталий розвиток територій. Вивчення цього досвіду є важливим для України, оскільки дозволяє запозичити кращі практики та адаптувати їх до українських умов.

Підвищення ефективності фінансування видатків місцевих бюджетів України потребує впровадження програмно-цільового методу бюджетування, який дозволяє більш ефективно використовувати бюджетні кошти на основі

чітко визначених цілей та завдань. Це сприяє прозорості та підзвітності бюджетного процесу, забезпечуючи досягнення стратегічних цілей розвитку. Програмно-цільовий метод також дозволяє зосередити ресурси на пріоритетних напрямках розвитку та забезпечити досягнення конкретних результатів.

Важливим аспектом підвищення ефективності є вдосконалення системи планування та прогнозування бюджетних доходів і видатків на місцевому рівні. Це включає розробку середньострокових та довгострокових прогнозів, що враховують макроекономічні тенденції, демографічні зміни та інші фактори, які впливають на бюджетний процес. Такий підхід дозволить забезпечити більш стабільне та передбачуване фінансування місцевих бюджетів, що є важливим для планування розвитку територій.

Запровадження системи моніторингу та оцінки ефективності використання бюджетних коштів сприятиме підвищенню підзвітності та прозорості місцевих органів влади. Це включає регулярні перевірки та аудити, а також механізми зворотного зв'язку з громадянами. Залучення громадськості до процесу оцінки ефективності використання бюджетних коштів дозволить забезпечити об'єктивну оцінку та виявлення неефективних витрат.

Удосконалення механізмів фінансового вирівнювання є ключовим для забезпечення справедливого розподілу фінансових ресурсів між регіонами. Це включає перегляд формул розподілу міжбюджетних трансфертів, які враховують потреби та особливості кожного регіону. Важливим є забезпечення прозорості та справедливості у розподілі фінансових ресурсів між регіонами, що дозволить зменшити диспропорції у розвитку територій.

Розвиток людського капіталу через підвищення кваліфікації працівників місцевих органів влади є ще одним важливим напрямом, який сприятиме покращенню управління фінансами на місцях. Організація навчальних програм та тренінгів для працівників органів місцевого самоврядування сприятиме покращенню їхніх знань та навичок у

бюджетному плануванні, фінансовому контролі та управлінні проектами. Це підвищить загальний рівень компетентності та професіоналізму на місцях.

Залучення громадськості до бюджетного процесу, зокрема через механізми громадського бюджету, забезпечує більшу підзвітність та прозорість органів влади. Це сприяє підвищенню довіри до місцевих органів влади та більш раціональному використанню бюджетних коштів. Громадський контроль та участь у прийнятті рішень щодо розподілу бюджетних коштів дозволяють враховувати потреби та пріоритети громадян, що є важливим для ефективного управління фінансами.

Удосконалення нормативно-правової бази у сфері місцевих фінансів сприятиме стабільності та передбачуваності бюджетного процесу. Це передбачає перегляд та актуалізацію законодавства з метою забезпечення його відповідності сучасним вимогам та викликам. Вдосконалення законодавчої бази сприятиме ефективному плануванню та використанню фінансових ресурсів, забезпечуючи стабільність та розвиток місцевих територій.

Загалом, комплексний підхід до удосконалення механізму фінансування видатків місцевих бюджетів України, враховуючи зарубіжний досвід, сучасні виклики та потреби українських громад, дозволить забезпечити ефективне управління фінансовими ресурсами на місцевому рівні. Це сприятиме сталому розвитку регіонів, підвищенню якості життя населення та зміцненню місцевої демократії. Впровадження запропонованих заходів дозволить зменшити регіональні диспропорції, забезпечити більш справедливий розподіл фінансових ресурсів та підвищити ефективність використання бюджетних коштів на місцях.

АНОТАЦІЯ

Штефуряк В.С. «Фінансування видатків місцевих бюджетів України».

Випускна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності «Фінанси і кредит». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2024.

У роботі досліджено механізми фінансування видатків місцевих бюджетів України. Проаналізовано зарубіжний досвід фінансування місцевих бюджетів та розглянуто можливості його адаптації в Україні.

Проведено аналіз динаміки та структури видатків місцевих бюджетів України, оцінено ефективність їх фінансування та визначено основні проблеми у цій сфері.

Запропоновано напрями підвищення ефективності фінансування видатків місцевих бюджетів та розроблено пропозиції щодо удосконалення механізму їх фінансування в Україні.

Ключові слова: місцеві бюджети, видатки бюджету, фінансування видатків, ефективність фінансування, децентралізація, міжбюджетні відносини, програмно-цільовий метод, удосконалення механізму фінансування.

ANNOTATION

Shtefuriak V.S. "Financing of expenditures of local budgets of Ukraine".

Graduation thesis for obtaining a bachelor's degree in the specialty "Finance and Credit". – Odesa National Economic University. – Odesa, 2024.

The thesis explores the mechanisms of financing expenditures of local budgets in Ukraine. The foreign experience of local budget financing is analyzed, and the possibilities of its adaptation in Ukraine are considered.

The analysis of the dynamics and structure of expenditures of local budgets of Ukraine is conducted, the efficiency of their financing is evaluated, and the main problems in this area are identified.

The directions for improving the efficiency of financing local budget expenditures are proposed, and suggestions for enhancing the mechanism of their financing in Ukraine are developed.

Keywords: local budgets, budget expenditures, expenditure financing, financing efficiency, decentralization, intergovernmental relations, program-target method, improvement of financing mechanism.